

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A zombori kegyúri jog.

* Mielőtt a kérdés részleteibe bocsátkoznánk, jónak látjuk a városi szabadalomlevél 7. pontját szösz szerint közölni:

„Admittimus eidem civitati ius patronatus eo modo ut facultas praesentandi parochum catholicum penes solos catholicos civis et incolas semper maneant et vicissim graeci ritus non uniti civis etiam soli sibi de parochis suis more suo provideant.“

A szabadalomlevél ezen idézett pontja által el van — azt hisszük — döntve azon (őszintén megvallva előtünk érthetetlen módon keletkezett) vitás kérdés, hogy ki a zombori r. kath. egyház kegyura. Ezen kegyúri jog egyedül és kizárólag csak Zombor sz. kir. város közönségét, mint erkölcsi testületet illeti meg, a mint azt különben a kalocsai egyházmegye schematismusai is mindig elismerték.

A kegyuraság legfontosabb részét azonban a plébános-választás illetve kijelölése képezi. Midőn pedig ezen jogot a szabadalomlevél a nem katolikus polgároktól megvonja, kétség merülhet fel, hogy egyáltalán nem ezek-e a tényleges patronatusok?

A mi nézetünk szerint a szabadalomlevélnek ezen a lelkész-választást a katolikusoknak fenntartó kitétele felesleges. Meg kell még említenünk azt, hogy ezen szabadalomlevél 1790 előtt, tehát még oly időben adatott ki, midőn sem a görög keleti, sem a protestans egyházak nem élvezték az egyenjogosságot, melyet számukra az 1790—91-iki törvényhozás biztosított, midőn tehát az egyházi ügyekbe való befolyás lehetősége is ki volt zárva.

Ha tehát ezek mellett a szabadalomlevél még külön is kizárja a többi felekezetet, így ez részben azért is történhetett, hogy ép az eze. oldalról háramlandó vita már előre kikerültessek.

Igaz, hogy vannak városok, melyekben a jogfejlődés az ellenkező álláspontot foglalja el, mint pl. Budapest, Szeged, hol ugyanis a ius praesentandi a törvényhatósági bizottság tagjai felekezeti különbség nélküli gyakorolják, ezen eseteket azonban abususnál másnak nem tekintjük és elfoglalt álláspontunkat ép oly kevésbé gyengítik, mint azon körülmény, hogy Poroszországban a katolikus és protestans felekezetek hívei a patronatust egymás egyházaira nézve

szintén kölcsönösen gyakorolják. Ez kivétel, mely az általános jogelv sérelmére másutt nem válhat.

Éppen a kegyúri jog alapján adta át Zombor városa a két felekezetet leltészeinek dotációkép a javadalomhoz tartozó ingatlant és kétségtelen dolog, hogy minden esetben, a midőn az egyházi terhek (áljlanak azok akár templom vagy plébánia építés, vagy fenntartás vagy bármi egyébből) a római katolikus hívek által elviselhetők nem volnának, teljes joggal fordulhatna az egyház kegyurához, hogy az ezen terheket magára vállalja.

Es ezen kötelezettség figyelembe vétele mellett csak helyeselhetjük azon módosításokat, melyeket ezen szabályrendelet a jogügyi bizottság hétfői ülésében tett. A választmány szövegezésének 1. §-a kimondja ugyan, hogy a kegyuraságot a kegyúri bizottság a „város nevében“ gyakorolja, ily alakban azonban a megbízás egyrészt korlátlan, másrészt hiányos volt.

Korlátlan annyiban, hogy a kegyúri bizottság teljesen szabad kezét nyer mindenféle a kegyurasággal összefüggésben álló kérdés elintézésére, hiányos pedig annyiban, hogy az esetleg felmerülő kegyúri terhek iránt egyáltalán nem intézkedik. A kegyúri bizottság teljesen szabad kezét nyer minden tekintetben és az évszázados szokás alapján még oly kegyúri jogokra is, melyek sem az általános egyházjog, sem az 1681. XLI. t. c., sem az alapító-levél rendelkezései szerint nem kizárólag a katolikus felekezetet illetik meg és e tekintetben a szabályrendelet megbízási viszonyt oly korlátlanra tette volna, hogy ezen bizottságot még csak eljárásáról jelentéstételre sem kötelezi, kivéve a plébános kijelölésének esetét. Már pedig előfordulhat az egyházi élet terén nem egy eset, melyről a patronatusnak nem ártana tudomással birni. E tekintetben igen helyesnek tartjuk azon módosítást, mely szerint az „évi számadási kivonat“ a város közönségével is közöltetik, ugy a mint az tudunkkal az iskolai számadásokkal is történik. Arról pedig, hogy az esetleg felmerülő kegyúri terheket ki fogja megállapítani, ki fogja viselni, a szabályrendelet egyáltalán nem intézkedik. Igaz ugyan, hogy ezen kérdés aligha fog szemben az egyház önálló vagyona és a javadalom nagyságával egyhamar felmerülni, mint-hogy azonban egy ily szabályrendelet, azt hisszük, nem ideig-óráig, hanem hosszabb időre készül, ez iránt is legalább általános intézkedés volna teendő.

A kiküldött választmányának határozatát a javadalom tekintetében azonban határozottan tévesnek tartjuk. A zombori plébános javadalmának alapját Zombor sz. kir. város közönsége vetette meg 1781-ben, midőn e célra 40 láncc földet adományozott. A javadalmat maguk a hívek is szaporították az 1808-ban megvett zárdaépület egy részének a plébánia számára történt átengedésével. Ezen, a javadalom kiegészítő részét képező ingatlan, illetve lakás, többé vita tárgyát nem képezheti: ezekre nézve semmiféle újabb megállapodásnak helye nem lehet, különösen nem a földre, melyet maga a kegyúr ezen célra rendelt. Ha már egyéb ügyekben Zombor sz. kir. város közönsége a beavatkozás jogáról le is mond, annyit legalább megkellene tennie, hogy az általa adományozott javadalomnak a kitűzött célra leendő megőrzését biztosítsa.

Az 5. §-nak a választmány általi szövegezése már magában véve a jövő vizsály csiráját foglalja magában. Nem kell nagy képzelődés ahhoz, hogy a zombori plébánosi állás iránt minden megüresedésekor nagy lesz a konkurrencia. Más városok példájából pedig nagyon is láthatjuk, hogy a jelölt urak nem szótak megadással és türelemmel várni, hogy a választók kit fognak legméltóbbnak tartani, hanem magyarul megmondva, bizony alaposan korteskednek is. Hogy mit jelent pártoskodás idején, hogy a javadalom nagysága akkor állapítottassék meg, hogy miként nőhet nagyra ilyenkor a minuendo licitáció árnya, mint fog a kisebbség minden eszközt a húzavona, a javadalom megnyirbálása érdekében felhasználni, azt felesleges is talán külön említenünk. Ha valamire nézve lehet egyáltalán szerződni, az legfeljebb is azon összeg mérvére vonatkozó rendelkezés lehetne, mely a párbér fejében a plébánost megilleti. Es ezért már a felekezeti béke indokából is csak elismeréssel viseltetünk a jogügyi bizottság irányában, mely a készpénz fizetéstől eltekintve, a szabályrendeletben a javadalom a legnagyobb részletességgel felsorolja.

A vagyonkezelés tekintetében kellőképen megóva látjuk a jogügyi bizottság egy másik módosítása által azon érdekeket, melyekről a községek beléletében a községi törvény 110-ik és következő §§-ai intézkednek, milyenek: közösvagyon szerzés és elidegenítés, kölcsönvétel stb. Mindezen ügyekre nézve a 27. §. után teendő új szakasz oly szabatos intézkedéseket tartalmaz,

A „BÁCSKA“ tárcája.

Tagadod . . .

Tagadod, tagadod, de minék tagadod? . . .
 Nem is a hiúság egyedüli bajod.
 Rossz növény az, gyöke lemegy ép' a végig,
 Amde a gyümölcse soha meg nem érik.

Apálylyal, dagálylyal dolgozik az élet,
 Habra hab verődik, megint szerte szédel.
 Am nagyon sekély a hiúság folyója,
 Zútonyra jut azon életed hajója.

Mégsem ez a hibád, mégsem ez a bajod,
 Hiába állítod, hiába tagadod.
 Hiába nyílik fel szép ajkad panaszra,
 Sohajod lége száll; mi haszna, mi haszna!!

Szép a hegytető, hol felhők táborra jár,
 De nagyon hideg ott, hideg ott a sugár.
 Aki megbámulja, olyan elég akad,
 Am virág és élet a völgy ilén fakad.

Szállhat fel magasba a léleknek vágya,
 Égi vidékeken lehet vetve ágya.
 Csillagok ezreire vándorolhat sorba'
 Am boldogság lenn van a kicsiny bokorba'.

Cifra rostélyzat a kis kert körül minék,
 Ha nincs benne zöld ág, mit madár szállna meg.
 Akár arany ráccsal körül lehet venni,
 Ha virág nem nyíl ott, ha nincs benne semmi.

Mit ér a kebelnek márvány ragyogása,
 Liliom termetnek szép hajladozása.
 Liliom lehevered s a kebel jégverem,
 Ha benne hő érzés nem fogan, nem terem.

Mikor — elég sűrűn — a tükörbe nézsz,
 Tekints szivedbe is, vajjon ott mit érzesz?
 Ha kebleden csak a cifra csipkét látod,
 Hiába tagadod; rideg a világod.

Szemed, mint a csillag ragyog, ámde hideg.
 Kebled márvány, benne nincsen érző ideg.
 Hiába tagadod, tudja legjobb híved,
 Az a bajod szép lány, hogy üres a szived.

Kajabusz.

FRANCINE KARMANTYUJA.

Henri Murger után írta dr. Marschalkó János.
 (Vége.)

Kitudja, vajjon mig Jaques művészetével meg akarta örökíteni vonásait, nem költötte-e fel Francinet örök nyugalmának első álmából egy túlvilági gondolat. Talán visszaemlékezett arra, hogy az, kit elhagyott szeretője, de művész is volt; egyik is, másik is, mert egyik nem lehetett a másik nélkül, talán visszaemlékezett, hogy szerelme volt lelke művészetének is s ha őt oly nagyon szerette, ez azért volt, mert nő és szerető volt számára egyaránt. S talán erre gondolva, Francine Jaquesnak akarván hagyni képét, mely annak megtestesült ideálja volt, holtan, megdermedve bár, képsé volt még egyszer arcát a szerelem sugarával, az ifjuság bájaival felekesíteni, hogy életre keltsen egy műremeket.

Talán igaza is volt a szegény leánynak; mert léteznek az igazi művészek között akárhányszor oly különös Pygmalion, kik evvel ellenkezőleg, élő Galathéjukat szeretnék márvánnyá változtatni.

Látva e komoly arcot, melyről az agonia nyomai eltűntek, senki sem hitt volna ama hosszú szenvedésekben, melyek a halál bevezetését képezték. Francine egy szerelmi álmod látszott aludni s rá lehetett volna mondani, hogy a szépség okozta halálát.

Az orvost megtörte a fáradtság, egy sarokba elaludt. Jaques pedig újra kezdte kételkedéseit. Szelleme káprázatában erősen ragaszkodott azon hitéhez, hogy az, kit annyira szeretett, fel fog ébredni; s midőn az alig félbehagyott leformázás következményeként apró ideges rángások váltották fel a tetem mozdulatlanságát, az életnek ezen utánzása Jaques-ot megtartotta boldog képzelődésében, mig reggel a hatóságai biztos lépett be a halál konstataciója s az eltemetési engedély megadása végett.

A kétségbeesés eszelőssége kellett hozzá, hogy e szép teremtes halála kétségbe vonható legyen, de azon meggyőződéshez, hogy csakugyan halott, bizonyára a tudomány eszhatatlanságában való hit volt szükséges.

Mig a szomszédasszony koporsóba fektette Francinet, Jaques-ot egy más szobába kényszerítették, hol néhány barátjára talált, kik a temetésre jöttek. E bohémek, kik Jaques-ot, mint testvérüket szerették, nem ejtettek ki egyetlen vigasztaló szót, mely ilyenkor csak fokozhatná a fájdalmat, szavakat, melyek oly nehezen találhatók s olyan kínosan érintik azt, kihez intézve vannak. Szótlanul sorra kezett szorítottak barátjukkal.

— E nő halála nagy csapás Jaquesra, szolt egyik.
 — Persze, felelt Lazare, kinél a művész elnyomta az embert s ki maga elé tűzven szigoruan célját, bizarr észjárásával idejekorán le tudta győzni az ifjok minden tévedéseit; persze, csakhogy ő önként háritotta magára e csapást. Mióta Jaques viszonyt kezdett Francineval, bizony nagyon megváltozott.

— E lény nagyon boldoggá tette őt, szolt egy másik.
 — Boldoggá — szolt Lazare, mit nevez ön boldognak? hogy nevezhet ön boldogságnak egy szenvedélyt, mely odajuttatja az embert, hol most Jaques van? Ugyan mutassatok neki most egy remekművet: rá sem fogja szemeit vetni; s hogy viszontlássá megegyezzen szeretőjét, biztos vagyok benne, hogy kész volna egy Titian vagy Raphael letiporni. Az én szeretőm, az halhatatlan s meg nem fog csalni soha, a Louvreban lakik és Jocondenak hívják.

Lazare tovább folytatta volna teoriáit a művészet és az értelemlől, midőn hirtelen adták, hogy indulnak a templomba.

Néhány csendes körülmény után a menet a temetőbe indult . . . Halottak napja lévén, roppant tömeg töltötte meg e gyászhelyt. Sokan visszafordultak, hogy megnézzék Jaques-ot, ki földetlen fövel haladt a gyászkoeci után.

— Szegény fiu! mondá egy, bizonyára anyját temeti.
 — Talán atyja, szolt a másik.
 — Nővérét viszik, hangzott másfelől.
 Egy költő, ki a gyász hangulatát jött tanulmányozni;

hogy ezek után az egyházi főhatóság és a kegyúr közt a viszály lehetősége is ki van zárva.

Szintén a vagyonekkel illetőleg fel kell szólnunk közgazdasági szempontból a szabályrendelet 22. §-a ellen. Nem tarthatjuk helyesnek azon intézkedést, hogy közpénzek magánosoknak jelzálogkölcsonokra kiadassanak. Hála Istennek hitelügyünk túl van már azon a gyermekstádiumon, melyben a pénzkereső fél Bácskában csakis a kalocsai káptalantól kaphatott kölcsönt, pénzintézeteink oly előnyös kamatláb mellett szolgáltatnak már jelzálogi hitelt, hogy csakis a kevésbé körültekintő gazda jöhet abba a helyzetbe, hogy egyházi alaptól pénzeket kelljen felvennie. Ezen pénzintézetekkel nem lehet az egyháznak konkurrálnia, hanem helyezze el részben pénzintézetekben, részben záloglevelekben és elsőbbségekben, legalább meg fog szünni az örökös kamatlátraleki panasz és a pénztár fizető képességét haszontalan adások nem fogják zavarni. Ha az állam kezelése alatt álló alapoknak pénze ily módon van jól és biztosan elhelyezve, ép így megtehetjük azt mi is. A jogügyi bizottságban is szóba hozott ezen kérdés, ott azonban, tekintettel a netáni magasabb kamattörvényre, mely ezen alapon az egyház javára befoly, a többség az eredeti szöveghez ragaszkodott.

Nem akarunk tulságosan részletekbe bocsátkozni és egyes, inkább kezelési dolgokat bírálni (legfeljebb is a gondnokokra nézve az 1883. I. t. c. minősítését szeretnők kimondva látni), mert azt hisszük, azon retorták, melyeken a kérdés még át fog menni, alkalmat fognak még a csiszolásra adni, ezuttal végezzük cikkünket, mivel a kérdés multikori referense, hogy t. i. biztosítékot látunk e szabályzatban, hogy a szeretet vallásának zombori egyházába be fog vonulni a béke.

Ügy legyen!

Gróf Szápary Gyula miniszterelnök nyilatkozata Bács megyéről.

Lapunk olvasói bizonytalanságát vettek azon határozott s az országgyűlés által élénk helyesléssel és tetszéssel kísért nyilatkozatról, melyet Szápary miniszterelnök Bács megyére vonatkozólag — Ugron Gábor filippikájára — tett. A „Zombor és Vidéke“ mult számában „Ugron Gábor a bács megyei közállapotokról“ cím alatt közli Ugronnak Bács megyére vonatkozólag tett megjegyzését és Szápary miniszterelnök válaszában egy részét. Előttünk fekszik Szápary beszéde egész terjedelmében, jónak látjuk tehát az igazság érdekében a „Zombor és Vidéke“ közleményét kiegészíteni, illetve pótolni azzal, amit lapársunk — kinek bizonytalanságában feküdt, hogy a miniszterelnöknek Bács megyére vonatkozó enunciaciója lehetőleg hiven adassék vissza — tévedésből kifejtett. — Közönségünk mindenesetre helyeselni fogja, hogy, ha szükségesnek tartjuk kormányférfiaknak megyénkire vonatkozó nyilatkozatait külön is regisztrálni, ez úgy történjék, hogy azokból, amik a dolog lényegére tartoznak, mi sem maradjon ki.

Szápary miniszterelnök ez irányú kijelentése így hangzik:

„Felhossa a képviselő ur Bács megyét s utal arra, hogy ott is mekkora a corruptio. Amde vajjon az, hogy

az esetek egymásután földerítették, megvizsgáltattak és a bűnösök megbüntették, részben pedig hivatalukból elmozdítottak, azt mutatja-e, hogy a kormány palástolni akarja a korrupciót? Eppen az ellenkezőjét mutatja ez. Felhossa a képviselő ur, hogy a kormány egy közege Bács megyében mily nyilatkozatot tett. Azért t. ház, hogy valaki köztisztviselő és a központban lakik, nem lehet tőle elvonni azt a jogot, hogy részt vegyen a megyei bizottsági üléseken és ott kifejezze véleményét. De már formájánál fogva is teljesen ki van zárva, hogy egy köztisztviselőnek nyilatkozzon, ha ott, mint bizottsági tag jelenik meg, azért, mert köztisztviselő, a kormány nevében tett nyilatkozatnak tekintessék. Ez sem formáliter nem lehetséges, sem a speciális esetben nem történt meg. Ezért határozottan kijelentem, hogy a kormány sem Bács megyében, sem pedig — sajnos — egyebütt is, nagy mértékben előfordult visszaéléseket palástolni sohasem akarta és hogy ama megyei tisztviselőket, kik a corruptio földerítésére mindent megtettek, a belügyminiszterium, valamint minden más megyében, úgy itt is, csak addig fogja pártolni, míg kötelességüknek teljes szigorral és lelkiismeretességgel felelnek meg.“

A „Z. és V.“ azon megjegyzésére, hogy „a „Bácska“ nem is késett Gromon beszédét a kormány megbízásából tett nyilatkozatnak declarálni“ csak azt válaszolhatjuk, hogy mutassa meg lapársunk, hol és mikor állította a „Bácska“ azt, hogy Gromon államtitkár a megyegyűlésen mondottakat, a kormány megbízásából tette.

Ami a „Z. és V.“ azon megjegyzését illeti, hogy a megyei hatóság az ő felszólalására iparkodik most a visszaéléseket megtorolni, eszünkbe jut az egyszeri kakas, aki azt hitte, hogy azért jön fel a nap, mert ő kukorikol s nem azért kukorikol ő mert a nap feljön.

„Nem ott corrumptáltak a viszonyok, ahol sok a panasz, írja találoán a „Pesti Napló“ s nem ott, ahol — ha vannak is visszaélések — azok orvoslására erőlyesen lépnek fel.“

Az állami tisztviselői fizetésének javítása. Az a lapunkban is megjelent hír, hogy az állami tisztviselők fizetését általában 40%-al fogják emelni, nem felel meg a kormány intencióinak. A pénzügyminiszter ugyanis tárcája költségvetésének tárgyalása alkalmával olyan nyilatkozatot tett, miszerint az állami tisztviselők illetményeinek emelésével együtt az illetmények szabályozása is terbe van véve, hogy megszűnjék az az igazolhatlan aránytalanság, mely az ugyanazon fokú minősítéshez kötött és ugyanazon rangfokozatu, valamint a különböző qualificatiót igénylő állások javadalmazása között most fennáll. Természetes, hogy ezt az arányosítást a mostani fizetéseknek egyenlő százalékokkal való emelésével nem lehet elérni.

A királyi táblák decentralizációja. Nehány lap azon hírt hozta, hogy a kir. táblák decentralizációja már a jövő év márciusában válnék ténynyé. Ezel szemben a legilletékesebb forrásból jelentik, hogy a határidő változtatás nem történt s 1891. május 1-én fogják az új kir. táblák működésüket megkezdeni.

Budapestről írják a „Z.“-nak: A karlócai püspöki zsinaton a temesvári püspök választása levéte-tett a napirendről azért, mert a disciplinális vizsgálat nem tartatott meg Radity ellen, pedig ő az egyedüli kompetens jelölt a püspöki állásra. Hogy mikor leend ellene a vizsgálat befejezve, az bizonytalan. Mindenesetre nem sokára fogjuk olvasni, hogy Radity kinevezését a temesvári szerb egyházmegye administratorává. Báró Nikolics kir. biztos hirtelen elutazása arra magyaráztatik, hogy a synodus meg akarta választani a temesvári püspököt — természetesen Radity kizárásával — de a kir. biztos a nyert instrukciók értelme szerint ezt nem engedhette meg. A kormány azt akarja, hogy most legyen püspökválasztás és hogy Radity is jöjjön kombinációba, vagy pedig halasztassék el a temesvári püspök választása, ha pedig nem, akkor Radityt öhajítja a kormány püspöknek megválasztani. Most e körül forog az ügy.

A karlócai egyházi alapok biztosa. Külön tudósítónk a következőket jelenti: Hiteles forrásból

értesültem, hogy a karlócai egyházi alapokhoz miniszteri biztosul állandóan Szeghő számtatásos e napokban fog kinevezettni.

Lapunk szerkesztősége a „Vásár-ter“-en Dekker-féle házban van, felkérjük tehát helybeli és vidéki munkatársainkat, hogy közleményeiket vagy a felelős szerkesztő címére, vagy „Bácska szerkesztősége“ felirással küldjék. Annál inkább is kérjük erre tisztelt barátainkat, mert ezzel eleje lesz véve a szerkesztő változás folytán beállható zavaroknak s mert ha ez nem történék, a szerkesztő jó ideig sok cikkhez s tudósításához csak indirekt uton juthatna.

Pulszky Ágost verbászi orsz. képviselő beszámolója.

Topolya, nov. 10.

A verbászi kerület orsz. képviselője f. hó 9-én tartotta beszámolóját Topolyán. A nagy hatást keltett beszédből, melyet a szép számmal egybegyűlt választók többször megjeleneztek, érdekesnek tartjuk a következő bő kivonatot közölni.

Pulszky, miután részletesen elmondá a pénzügyi rendezés történetét s kifejté az orjási előnyöket, melyek ebből az országra háramlanak, áttér a más téren elért sikerekre.

Nemcsak pénzügyi téren történtek — ugymond — meg a magyar állam teljes konszolidációjának előkészületei. A népfelkelés, a közös hadsereg s a honvédség új igényeknek megfelelő szervezete törvénybe iktatásával és életbeléptetésével egyidejűleg majdnem a pénzügyi műveletekkel egyenértékű feladat oldatott meg a pénzügyek biztosítására is. E feladat teljesítése közben kiáltó nézeteltérések merültek fel. Ekes összettöközések keletkeztek, a melyek keserősége nem csökkent azáltal, hogy hivatalosan személyes ellenszenv és gyűlölség vegyítették a vitába. Ma már a történet ez a korszak, s bár attól alig másfél év választ el, az itélet a szereplők egy része által s az ez esetben nem sánta lábál siető megtorlás végzete által ki van mondva. Azok, a kiket csak félértés választott el egymástól, összetalálkoztak, együttműködnek; azok, a kik most immár beavallottan személyes tekintetekkel mérgeztették el a küzdelmet, politikailag megszakadozva, fegyveres barátságukban összeroncsolva, ziláltan s kilátás nélküli politikai helyzetben léteznek.

De gazdasági téren sem maradt el a haladás, az államvasuti rendszer, kiegészítve a kamatbiztosítással ellátott vasutak csaknem teljes beváltása által, hatályos eszköze állt előttünk. A helyi érdekű vasutak létesülési feltételei meg vannak teremtvé; az Európa előtt elvállalt Vaskapuszabályozásra is megtörténtek a lépések.

A közmunka adó és ezzel a köztak rendszere teljes és szerves kiegészítésének biztosítékai törvényesen és a viszonyoknak megfelelőleg át vannak alakítva. Talán emlékeznek t. választóim, hogy e helyen három év előtt éppen a közmunka rendezését mennyire kívánatosnak és fontosnak jelöltem ki programbeszédemben.

Eppen az önök viszonyai közt, midőn a birtok egy része az utak kiépítéséhez és fenntartásához való hozzájárulás alól kibujt, a legjobban lehet megítélni, mennyire lényeges szükségnek felel meg e tekintetben a törvényhozás határozata. De nemcsak az itt érzett, hanem számos más bajon is segített, illetőleg keresztülvitelében segíteni fog e törvény. Az iparvállalatok sem vonhatják ki magukat az azon intézmények létesítésében való részvétele alól, melyektől felvirágzásuk nagyrészt függ.

Egyébiránt a közlekedés terén nemcsak az eszközök megeremtése fontos, hanem hozzáférhetőségük, használhatóságuk megközelítése is. E tekintetben pedig azon törhetlen akaratu államférfiu, a ki ez ügy elintézéséért a felelősséget elvállalta, szintén a jelen országgyűlés egyhangu támogatása mellett, oly zseniális rendszabályt kezdeményezett a zóna-tarifában, a melylyel Európa többi népei előtt nem mint sikeresen utazók,

e ködös novemberi emlékünnepen, egyedül ő találta ki Jaques mellett elhaladva, hogy ez szeretőjét temeti.

Megérkezve a nyitott sírgödörhöz, a bohémek fűdetlen fölvel álltak körül. Jaques a sír legszélére állt, az orvos tartotta őt karjánál.

A sírasókna sietős dolguk volt s hamarosan akarták végezni dolgukat.

— Nincs szónoklat, mondá egyikök. Rajta! Annál jobb. Hopp pajtás, gyerünk! ide!

S miután a koporsót a kocsiról levették, megkötötték s leeresztették a gödörbe, a sírásó kivonszolta köteleit, aztán pajtásával kapát fogva, hozzáálltak a felhantoláshoz. A gödör nemsokára megtelt. Tetejébe kis fakesztet szúrtak.

Az orvos hallotta amint Jaques zokogásai közepette ez önző kiáltásra fakadt:

— Oh én ifjúságom! téged temetnek itt el!

Francine temetése után öt-hat nappal Jaques egy Montmartre-beli sírköfaragót keresett fel, kinek ajánlatot tett: a köfaragó tartozik egy Jaques rajza szerint készített kerítéssel látni el Francine sírját, azonfelül Jaquesnak egy darab fehér márványt átadni; ezek fejében pedig Jaques három hónapig a köfaragó rendelkezésére bocsátja magát, akár mint kömetező, akár mint szobrász. A sírköfaragónak ez időben több rendkívüli megrendelése lévén; elment Jaques lakására s meglátván ott ennek több megkezdett munkáját, csakhamar átlátta, hogy a véletlen Jaques által nagy szerenest hozott rája. Nyolc nap mulva Francine sírhantja be volt kerítve s a rajta levő fakesztet kökeresztellett felcserélve, melyre Francine neve volt bevésve.

Szerenésére Jaques tisztességes emberrel egyezkedett, ki belátta, hogy száz kilo kovácsolt vas s három köbláb pyrenéi márvány nem érnek fel Jaques három havi munkájával, kinek tehetsége néhány ezer aranyat jövedelmezett számára. Tisztességes ajánlatot tett neki, hogy maradjon vállalatánál bizonyos haszonrészszel, de Jaques nem egyezett bele. E esékely változatossággal járó munka ellenkezett találékony természetével; egyébiránt birta azt, amit kívánt: egy nagy darab márványa volt, melyből remekművet volt készítenő Francine sírja föl.

Tavaszi kezdetén Jaques helyzete megjavult: orvosbarátja ismeretségbe hozta őt egy idegen nagyurral, ki Párisban szándékozott letelepedni s annak legszebb városrészében gyönyörű palotát emeltetett. Több kiváló művész hivatott meg, hogy részt vegyen a kis palota szépségeinek létrehozásában. Jaques-ra egy szalon-kandalló készítése bízott. Mintha most is látánam Jaques terrajzeit; gyönyörű munka volt: a tél egész költészete volt elterelve a márványon, mely a lángok keretétől volt szánva. Minthogy e munkára Jaques műterme szűk volt, a palota még egy lakatlan termében kért és nyert elhelyezést. Aazonfelül a munka megállapított árából tekintélyes összeget kapott előlegül. Jaques orvos-barátjának megkezdé térieni azon összeget is, melyet az neki Francine halálakor kölcsön adott; a temetőbe sietett aztán, hogy nyíló virágokkal borítsa be a földet, mely alatt kedvese nyugszik.

A tavasz azonban megelőzte Jaques-ot, a leányka sírja felett ezernyi virág nyílt a zöld növényzet között. Nem volt bátorsága hozzá, hogy kitepje ezeket, azt hitte, hogy e virágok tartalmaznak valamit kedvesétől. A kérdés kérdése, hogy mit tegyen a magával hozott rózsák és árvácskák, azokat egy szomszédos újonnan felhantolt sírra rendelte ültetni, szegényes hantjára egy szegénynek, melyen kerítés se volt, mely a kegyelet jeléül egy a földbe szúrt fadarabnál egyebet nem bírt; a fán egy megfeketedett papirkoszorú függött, szegényes jele egy szegény bánatának. Jaques megkönnyebbülten távozott a temetőből. Örömtelt kíváncsisággal szemlélte a szép tavaszi napsugarat, ugyanazt, mely annyiszor aranyozta be Francine hajfűreit, midőn a mezőkön futkosott, fehér kezeivel tordelte a búzakalászt. A vidám gondolatok egész raja zümmögött Jaques szívében. A külső körül egy kis vendéglője előtt elhaladva, eszébe jutott, hogy egyszer az eső által meglepetve, Francine-al ide tértek be ebédelni. Belépett s ugyanazon asztalhoz ült ebédelni. A dessert-t kis tányérkán adták fel, melyre képeske volt festve. Eszébe jutott, hogy ugyane tányérka volt Francine kezében, ki fél óráig gondolkodott az arra festett képtályn értelme felett; eszébe jutott aztán egy kis dal is, mit Francine dalolt, felvidítva egy kevés lilaszínű bor által,

mely nem került sokba s több vidámságot tartalmazott bizonyára, mint szőlőt. Az édes emlékek e szaporodása felköltötte szerelmét, de nem ébreszté fel bánatát. Mint minden költői és álmodozó természet, Jaques is hajlandó lévén a babonahithez, elképzelte, hogy Francine meghallván lépteit közelében, sírhantján keresztül küldte számára e sok kedves emléket: nem akarta azokat könnyeivel megnedvesíteni. S könnyű léptekkel, feltartott fejfel, élénk szemekkel, dobogó szívvel, csaknem mosolyogva hagyta el a kis vendéglőt, utközben dudolgatva Francine dalának refrainját:

Ha Amor jó s vizitet tesz:

Ajtómon nyitva a retesz:

E refrain is emlék volt Jaques ajkain, de egyszersmind már dal is volt; s talán, ha nem tévedek, Jaques ez este tette meg az első lépést, mely a szomorúságból átmenetet képez a melancholiára s innét a feledésre. Hiába! bármit akarjon vagy tegyen az ember, a változás örök és igazságos törvénye ezt úgy akarja.

Valamint a virágok, melyek Francine sírhalmán virítottak, talán az ő teteméből eredtek, az ifjúsági virított még Jaques szívében s a régi szerelem emlékei derengő vágyakat ébresztettek benne új szerelem felé. Egyébiránt Jaques azon költők s művészek közé tartozott, kik a szenvedélyt a művészet és költészet eszközevé teszik s kinek szelleme csak úgy alkot nagyot, ha szívek által indíttatik tevékenységre. Jaquesnál valóban a művészi inventio az érzelmek szülötte volt s a legesekélyebb dologban, melyet készített, felismerhető volt énjének egy része. Eszrevette, hogy az emlékek számára többé nem elégségesek s hogy mint a malomkö őnmagát koptatja el, ha gabnaszem nincsen alatta, szíve is eltompul az érzelmek híján. A munka nem bírt rá nézve többé vonzó erővel, az egykor lázas s mintegy magától támadt művészi inventio most csak türelmes megerőltetéssel jött létre: elégedetlen volt őnmagával.

Szörakozni igyekezett, kezét nyújtotta a gyönyöröknek s új ismeretségeket kötött. Egy Rodolphe nevű költővel érintkezett gyakrabban, kivel egy kávéházban találkoztán, nagy rokonszenv támadt bennük egymás irányában. Jaques megmagyarázta neki kedvetlenségét s Rodolphe csakhamar kitalálta annak okát.

Melléklet a „Bácska“ 88-ik számához.

vagy alkalmazók, hanem mint önállóan előhaladók jelentkezünk.

Mindzekkel azonban csak egy rész teljesített annak, a mit az ország szabad fejlődése igényel. A megteremtett pénzügyi egyensúly fenntartása és biztosítása nem csekélyebb körültekintést igényel, mint annak létrehozása. A gazdasági megerősödésre okvetlenül szükséges a vérkeringés élesztése, a hozzáférhetővé tett konjunkturák kihasználása. Mindkét tekintetben első rendű fontosságú a valuta helyreállítása, mely e téren a legközelebbi nagy feladat. Költségei az államháztartás rendjének egyszerű biztosítási díjai; de százsorosan megtérülnek azon szilárd alapon, melyet a nemzet összes gazdasági munkálkodásának nyújt az, ha értékmerője végre állandóvá és megingathatatlanná válik.

A szakemberek régen felismerték ennek fontosságát; de az ország utolsó kunyhójában is megfogják érezni annak hasznát, ha egyszer nem csupán a monarchia határai közt érvényes, hanem az egész világ forgalmi eszközét képező pénzünk lesz.

Egy más téren szintén nagy reform műveletek szükségesek. Gyakran hangzott fel hazánk egész történetén keresztül a panasz, hogy a törvények jók volnának, ha kellőleg végre volnának hajtvva. Gondoskodni kell tehát a végrehajtás módjairól, az állami akarat kivitelének hatályosításáról. E cél adja meg az állami közigazgatás felé törekvésének igazolását. Valóságára gondolni nem lehetett addig, míg a szükséges költség hiányzott. Tompa karddal kellett beérnünk, míg a finom acélpenge árát meg nem fizethettük.

A legközelebbi jövő fogja megmutatni, hogyan oldatnak meg a nehéz és bonyolult részletes teendők a belügyi intézmények reformja körül; de egyre kérem önöket előre. Ne hagyják magukat megzavartatni itéletükben azoknak ellentállása, esetleges izgalmai és panaszaival, a kik úgy hozzászóltak a régi tompa fringáshoz, hogy félnek, hogy a hatalmasabb és kiélesített új fegyverrel az ország csak önmagát fogja megsebezni. Nem kell kicsinyhitűnek lenni.

Magyarország ezeréves történetén át megmutatta, hogy mindig képes volt azon fegyvereket forgatni, amelyeket a kor barcai megköveteltek és nem kétem, hogy a jövőben is éppen úgy fogja tudni használni a modern idők messze kibátó fegyvereit, mint ahogy fel tudta építeni az elmúlt korban azon sáncokat, amelyek ma már, a polgári életben éppen úgy, mint a haretéren, nagyobb akadályt képeznek, mint aminő védelmet biztosítanak.

S valamint e részben az állam eljárásának könnyítése és foganatosítása tétele körül, úgy a jogok védelme, az igazság kiszolgáltatása tekintetében is megteremtendők most már kedvező pénzügyi viszonyaink közt az intézkedések. Igéretét is vetjük megbízható oldalról, hogy a peres eljárás reformja s a törvénykönyvekkel való felkarolása által szintén felelősségünk a nyugat előrehaladottabb nemzetének színvonalára, a nélkül, hogy a nemzeti sajátosságaink kellő figyelembe vétele elmellőztetnék.

Ha mindezen intézkedések foganatosítva lesznek, akkor már nemcsak előre láthatjuk, hanem közvetlenül is érezni fogjuk az egyensúly helyreállításával megnyitott korszak eredményes voltát; akkor látni fogják a hasznát, melyet adóink minden fillére fejében nyerünk a magyar állam felvirágzása és a közközmányzat jótékony hatása által.

De e mellett sohasem szabad szem elől tévesztelnünk, hogy nemcsak a belső bajok leküzdése, hanem a külső veszélyek elhárítása is feltétlenül köteleességünk. Mig Európa minden nemzeti fegyverkeznek, nekünk lehetetlen egyszerű megadással várni sorsunkat, s bár senkit sem támadunk, senkit sem provokálunk és ezért nem is szükséges más államokat a fegyverkezésben meghaladnunk, de azt nem engedhetjük, hogy hadseregünk a többi államok mellett elmaradjon vagy felszerelés hián elvezesse azon önbizalmat, a mely a küzdelemben a győzelemnek záloga.

Épp ezért, bár mily nagyok katonai terheink, nem szabad meghátrálnunk azok előtt, melyek a külfölddel való versengésben még ránk hárulhatnak, sem

nem szabad megbolygatnunk azon intézményeket, a melyek mellett egyedül eszközölhető sikeresen a Lajthántul részekkel való együttes védelem.

Lehetséges, hogy még a jelen nemzedék életében — valószínűleg csak nagy háborús konvulziók után — bekövetkezzenek egy korszak, melyben a hadsereg szaporításának szüksége oly fokra hág, hogy annak csak rövid szolgálati idővel, esetleg valami milicrendszer félével lehet egyedül megfelelni.

Ez azonban, mint mondom, csupán nagy konvulziók után történhetik meg s az esetre is gondoskodva van honvédségünk dísz intézménye által, mely a jelenlegi állapotban a közvetlen szükségnek szintén megfelel, és semmi esetre sem szabad megbolygatnunk véderőnk fennálló és kipróbált rendszerét addig, a míg a veszély, a mely környez, végleg elhárítva nincs.

Ezekben elmondtam, tisztelt választóim, nézeteimet a lefolytakról s a legközelebbi teendőkről. Egyéni szerény tehetségeim szerint csak csekély mérvben vehettem részt az eseményekben, csak szűk körre nézve igényelhetem a köteleesség teljesítésének érdemét is; de a tudat, hogy azon többségnek voltam tagja, mely nagyokat alkotott s mégnagyobbakat alkotására van hivatva, a mely nemhogy vesztett volna erejéből, hanem jogot nyert a mult küzdelmeiből új feladatok megoldására, ez buzdított a munkásságra eddigél is s a kedvet a törvényhozási működésben való lankadatlan részvételre élesíti ama körülmény, hogy az ügyek vezérlete oly miniszterelnök és miniszterium kezeibe van letéve, a mely kétségtelenül és megérdemelten bírja az ország bizalmát, a közvélemény támogatását.

Feketehegy, nov. 10.

Pulszky Ágost országgyűlési képviselőnk körútjában f. 10-én d. e. hozzánk érkezett, hogy ígért beszámoló beszédét megtartsa. A határon számos tagú küldöttség élén Császár Péter főszolgabíró s több vidéki vendég kíséretében a zászlókkal díszített fúton a községhez udvarára hajtattott, hol mintegy 5-6 száz főnyi tömeg élénk éljenzése fogadta.

A zaj csillapultával Tóth Sándor helyb. ref. lelkész üdvözölte őt a választó közönség nevében, szépen körvonalazva, hogy miért tartja ő kívánatosnak a képviselőnek választóival való érintkezését. Először, hogy tájékozassa választóit a helyzetről; továbbá, hogy ápolja bennök a hazaszeretetet; s végül, hogy megerősítse a még nem magyarajkuakban is az ezen földhöz való tartozás és ragaszkodás, szóval az „Itt élnek, halnod kell“ — érzését.

Képviselőnk megköszönve a szívélyes fogadtatást, megtartotta élénk figyelemmel hallgatott beszámoló beszédét, melynek első részében számot adott az országgyűlés már bevezetett nagyobb ténykedéseiről, a második pedig vázolta az országgyűlés fontosabb feladatait. Az elsőben szólt a pénzügyi egyensúly helyreállításáról, kiemelve ebben a kormány érdemeit, a helyes és célrányos vasúti politikáról, véderendszerünk újalkotásáról, a pártok helyzetéről stb. A második részében pedig különösen az igazságügyi és közigazgatási reformokat, a valuta kérdést stb. fejtegette; végül újólag köszönetet mondva, választói további bizalmát kérte. Meg-meg újuló éljenzés adta meg rá a félreérthetetlen feleletet.

Este a tisztelőre rendezett banketten ismét találkozott választóival a képviselő. Az olvasókör tágas nagyterme zsúfolásig megtelt a vidéki vendégek, a helybeli intelligencia s a választópolgárok színe-javával, sőt a mellékhelyiségek is mind telve voltak. Először Tóth Sándor emelt poharat az ünneplott képviselőre, ki viszont a választópolgárokat s azok összességében járásunk főszolgabíróját, majd ismét Tóth Sándor lelkészét éllette. Bakay Károly Pulszky sokoldalú tevékenységét méltányolva s a választók bizalmát tolmácsolva Pulszkyra, Császár főszolgabíró Pulszkyra, majd ismét Bakay Károlyra, Tóth Sándor Molnár Miklósrá, Cziráky József Pulszkyra, ki viszont az öt kísérő vidéki vendégekre stb. emelték poharat.

Az éjjeli vonattal hazautazó képviselő a tapasztalt szeretet és bizalom szép emlékével távozott; de a választó polgárokból is a legjobb benyomást keltette szíves és szeretetteljes modorával.

Helyi és megyei hírek.

Sándor Béla főispán ur e hó 7-én utazott Bajára, ahol a közigazgatási bizottságban, bíráló választmányban, állandó választmányban és a törvényhatósági közgyűlésen elnökölt. Onnan Kulára utazott, hol a szolgabírói hivatal s a községi ügykezelést vizsgálta meg s e hó 11-én tért vissza körünkbe.

Kitüntetés. Pety Popovits Istvánnak, Ujvidék szab. kir. város polgármesterének, Ófelsége a királyi tanácsosi címet adományozta.

Áthelyezés. Ófelsége Hadzsics Kamill újvidéki és Kühnel Oszkár nagybecskereki törvényszéki bíróknak kölesönös áthelyezését megengedte.

Beiktatás. Ó Beesén e hó 19-én lesz Fonyó Pál ottani plébánosnak, a „Kath. Hitoktatás“ szerkesztőjének, ünnepélyes beiktatása új plébánosi állásába.

Szavazás püspökre. A bulkeszi ág. egyház a napokban tartott ülésén szavaztatá Belohorszky Gábor főesperesre adta, mint bányakerületi püspökre.

Katonai szemle. Kránitz János ezredes, a szabadkai 6-ik honvéd gyalogezred parancsnoka, a zombori honvéd zászlóalj megvizsgálása végett két nap óta városunkban időz.

Törvényhatósági közgyűlés Baján. Baja város törvényhatósági bizottsága e hó 8-án d. u. 3 órakor tartotta rendes közgyűlést Sándor Béla főispán elnöke alatt. Nevezetesebb tárgyait a közgyűlésnek képezték a hernyók és kártékony rovarok irtására nézve alkotott és jóváhagyott szabályrendelet meghirdetése; a főgműziumi épület újajlakítására szükségeseltető költségekhez való hozzájárulásra vonatkozó belügyminiszteri jóváhagyás; a belügyminiszterium észrevételeihez képest módosított szabályrendelet a sertés vágatást illetőleg; a birtokváltozási díjakról hozott szabályrendelet nem erősített meg, ez ellen felirat intézettek; a keresk. miniszteriumnak a Ferenc-csatorna hálózatra és a bajai kikötőre nézve kibocsájtott rendszabályai meghirdetettek.

Választási mozgalmak. Csantavéren f. hó 17-ére van kitűzve a közs. képviselő választás, amikor ugyanis 10 rendes és 2 póttag fog választani. Választási elnökökül dr. Békeffy Károly és Tiborfy Kálmán nevezettek ki. A megindult mozgalmak után itélve, a választás igen élénknek ígérkezik.

Adakozók névsora. Névjegyzéke azon újszivi lakosoknak, kik a kupuszinaí tüzkárosultak javára adakoztak: Özevgy Bambergerné 20 kr, Stieb Fülöp 10 kr, Szeipl János 10 kr, öz. Piszterné 10 kr, Werner Ádám 10 kr, Schladt Fülöp 10 kr, Wikkert Péter 50 kr, öz. Konradné 10 kr, Vollveiter János 1 frt, Müller Konrad 40 kr, Hunszinger Henrik 10 kr, Vrum Jakab 40 kr, Müller Fülöp 20 kr, Hunszinger Fülöp 10 kr, Breuer Simon 20 kr, Bischoff Henrik 20 kr, Schladt Henrik 10 kr, öz. Wernerné 10 kr, öz. Wikkertné 40 kr, Mertye Frigyes 5 kr, öz. Stiebné 20 kr, Bolez Péter 10 kr, Werner Henrik 10 kr, Vollveiter Henrik 10 kr, Vollveiter Jakab 20 kr, Hunszinger György 10 kr, Hunszinger Károly 10 kr, Vollveiter Jakab 10 kr, Bär János 10 kr, Neumanné 10 kr, Scheuermann Jakab 10 kr, Zimmermann Fülöp 10 kr, Stieb János 20 kr, Schlarb Jakab 20 kr, Ehrlich Albert 10 kr, Türján György id. 20 kr, Türján György ifj. 20 kr, Wikkert Péter 20 kr, Löwenberger Konrad 30 kr, Bekner Konrad 20 kr, Weiland János 2 frt, öz. Beknerné 20 kr, Poór József 1 frt, Ewinger Henrik 1 frt, Paul Ádám 1 frt, Merkl János 1 frt, Vollveiter Jakab 1 frt, Schank János 50 kr, Stieb Péter 20 kr, Staudt Péter 10 kr, Vollveiter János 20 kr, Konrad András 10 kr, Rotheimer Fülöp 10 kr, Jäger Fülöp 10 kr, Vrum Ádám 10 kr, Schmidt Vilmos 10 kr, Rehorn Vilmos 40 kr, Szorg Fülöp 20 kr, Hunszinger Jakab 10 kr, Zimmerman Dániel 10 kr, Konrad Joachim 10 kr, öz. Hetteszheim Konradné 20 kr, Keek János 20 kr, Hunszinger Károly 50 kr, Schuller József 1 frt, Rehorn Fülöp 20 kr, öz. Hettesz-

— Barátom, mondá, ismerem én ezt . . . s szíve táján megtapogatva annak mellét, hozzátevé: Gyorsan, gyorsan, fel kell gyujtani újra a tüzet odabenn; kísértés meg — de késedelem nélkül — érezni s eszméid vissza fognak térni.

— Ah, szolt Jaques, mikor nagyon szerettem Francinet!

— Az nem gátol meg abban, hogy őt tovább is szeresd. Egy más ajkain is őt fogod csókolni.

Oh, mondá Jaques, ha legalább oly nőre találnék, ki hozzá hasonlítana . . . s álmadozva ált el Rodolphotól.

Hat héttel ez után Jaques ismét visszanyerte egész művészi erejét, melyet egy szép leányka édes tekintete gyujtott benne. Marienak hívák s beteges szépsége kissé a szegény Francine bájjaira emlékeztetett. Valóban, nem is lehetett valami szebbet elképzelni, mint ezt a csinos Mariet az ő hat hét híján tizennyolc évével, amint ő rendszeren mondani szokta. Szerelmük Jaques-al a hold fényénél szülemlett, egy szabad ég alatt tartott bálon, egy cincogó hegedű, egy mellbeteg brács s egy a rigó-fütttyét csúfá tevő klarinét hangjainál. Jaques a bekerített tánchely körül mogorván sétálva, találkozott vele. Midőn a csinos és lármás táncosnők, kik látásból ismerték, meglátták örökös fekete, nyakig begombolt kabátjában komolyan állépkedni, így szóltak egymáshoz:

— Mit akar itt ez a halálmadár? El akar talán valaki itt temetkezni?

Jaques még mindig egyedül járt-kelt, míg szívét véresre szúrták az emlékezet tuskái, mely emléket csak tájóbba tette a zene, midőn vig tánczene hangjaiba csapott át, mely szomorúan érintette a művészt, mint egy de profundis. Ezen álmadozás közepette vette észre Mariet, ki egy sarokból őt nézve, hangos nevetésre fakadt, látva az ő szomorú ábrázatát. Hozzá közeledett s néhány szót szolt hozzá, melyekre az felelt; majd karját ajánlotta neki egy sétára a kertben s a leányka elfogadta azt. Megmondta neki, hogy szép, mint egy angyal s a leányka kétszer ismételtette meg vele szavait; zöld almát lopott számára a kert fáról, melyeket a kicsike kéjjel majszolt, miközben vidám kacajokban tört ki, mely kacaj tanuja látszott lenni örökös jókedvének. Jaques a szent-

írásra gondolt s azon elmélkedett, hogy nem kell desperálnia a nők miatt soha s legkevésbé azok miatt, kik az almát szeretik. E rózsaszín kalappal még egy kerülőt tett aztán a kertben s így esett meg, hogy egyedül jött bár a bálba, abból már nem távozott egyedül.

Azonban Jaques nem felelte el Francinet: amint Rodolphe mondá, mindig őt esőkolta Marie ajkain, titokban pedig a szobron dolgozott, melyet halottja sírjára szánt.

Egyszer, midőn pénzhez jutott, Marienak ruhát vett, új, fekete ruhát. A kisleány nagyon meg volt elégedve; csak azt jegyezte meg, hogy nyárára nem igen illik a fekete. Jaques azonban mondá, hogy végtelenül szereti a fekete ruhát s hogyha kedvére akar tenni, viselje minden nap. Marie engedelmesskedett.

Egy szombati napon így szolt a leányhoz:

— Jöjj holnap korán reggel, kifogunk menni vidékre.

— Mily pompás! — szolt Marie. Várj csak, egy meglepetést tartok számodra, majd meglátod; holnap szép napunk lesz.

Marie ébren töltötte az éjt, hogy befejezze új ruháját, melyet megtakarított filléreiből vett, egy pompás rózsaszín ruhát. Másnap e csinos öltözetben jelent meg Jaques műtermében.

A művész hidegen, csaknem gorombán fogadta.

— En, ki azt hittem, hogy neked örömet okozok e magam szerette csinos öltözékemmel! kesergett Marie, nem tudván felfogni Jaques hidegségének okát.

— Nem megyünk vidékre, mondá ez, elmehetsz, dolgoz van.

Marie nehéz szívvel indult hazafelé. Utközben egy fiatal emberrel találkozott, ki neki udvarolni szokott s ki ismerte Jaques történetét.

— Ej, Marie kisasszony, nem visel már gyászruhát? — mondá neki.

— Gyászruhát? ugyan kiért?

— Micsoda? kegyed nem tudja? Pedig eléggé köztudomásu dolog; az a fekete ruha, melyet kegyed Jaquestől kapott . . .

— Nos?

— Nohát, az gyászruha volt; Jaques kegyeddel gyászoltatta Francinet.

E naptól fogva Jaques nem látta viszont Mariet.

E szakadás balvégzetévé lett. Következtek a rossz napok: nem volt több munkája s oly kegyetlen nyomorra jutott, hogy nem tudva már mivé legyen, orvosbarátját kérte meg, vitelné be egy kórházba. Az orvos első tekintetre észrevette, hogy a kórházba való felvétel nem fog nehézséggel járni. Jaques, bár maga mit sem sejtett állapotáról, azon az uton volt, hogy kövesse Francinet.

A Szent Lajos kórházba került.

Minthogy képes volt még munkálkodni s járni, megkérte a kórházigazgatót, engedne át egy kis üres szobát számára, melybe aztán egy állványt, agyagot és idomított eszközöket vitetett. Tizenöt napig dolgozott a szobromintán, mely Francine sírjára készült. Nagy anyag-alak volt ez, kiterjesztett szárnyakkal. Am e szobor, mely Francine aremása volt, nem lön teljesen befejezve, Jaques ugyanis nem volt képes többé a lépésön felmenni s nemsokára ágyából sem kelhetett már fel.

Egy napon véletlenül az orvos jegyzőkönyve jutott kezeihez s látva, mily gyögyeserek rendelvék számára, tisztában volt az iránt, hogy elvan veszve: irt családjának s elhivatta Genovéva nővért, ki mindig kegyteljes gondozásában részesítette.

— Kedves nővér, mondá neki Jaques, fent ama szobában, melyet az ön közbenjárására adtak rendelkezésemre, egy kis gipsz-szobor van, egy angyal, mely egy sirra volt szánva, de nem volt időm márványban kidolgozni. Pedig van nálam otthon egy igen szép fehér márvány, rózsaszín erekkel. Vége is . . . kedves nővér én ének adom kis szobromat, helyezze a zárda kápolnájába. Néhány nap múlva Jaques meghalt. Minthogy temetése a szalon megnyitása napjával összeesett, a bohémek nem jöttek el. A művészet minden előtt, mondá Lazare.

Családja jóvoltából nem jutott Jaquesnak külön sírhely.

Elföldelték valamerre.

heimerné 20 kr, Ferencz Adám 2 frt, Vrum János 10 kr, Schira György 10 kr, Schultzeisz Péter 40 kr, Schweitzer Zsigmond 20 kr, Zimmerman Ábrahám 10 kr, Holl Henrik 10 kr, Dittrich Frigyes 5 kr, Gerhardt Jakab 20 kr, Hetteszheim Henrik 20 kr, Kappesz Henrik 10 kr, Spangusz Jakab 10 kr, Paul Péter 10 kr, Klepp Henrik 10 kr, Schlarb Jakab 15 kr, Löbl Vilmos 1 frt, Hetteszheim Jakab 20 kr, Zimmerman Henrik 40 kr, Hetteszheim Jakab 40 kr, Kappesz Frigyes 10 kr, Hetteszheim Jakab 1 frt, Eiman Károly 1 frt. Összesen 27 frt 55 kr. Továbbá adományoztak 697 kgr. búzát, 42 kgr. árpat és 32 kgr. kukoricát. Kelt Uj-Szivacon, 1890. november hó 8 án. Hetteszheim Fülöp, közs. bíró. Eimann Károly, közs. jegyző.

Érseki hatósági átirat Dulósy Jenő moholyi s. lelkesz ügyében. Dulósy Jenő segédlelkész ellen még a múlt évben többrendbeli feljelentés tétetett, mert állítólag a csantavéri zsidó bábát a kath. templomból, midőn az újszülöttet kísért a templomba, kutasította. Dulósy ur közli velünk az érseki hatóság átiratát az alispáni hivatalhoz, melyből — kérelmére — közöljük a következőket: „panaszolt, panaszló bábának, midőn a cseszemőt keresztelésre kísérte, csak annyit mondott: „Őn bent maradhat a sekrestyében.“ Tehát sem elutasító, sem sértő szavakat nem használt. Alaplatlanok tehát a felsorolt vádak s vádlott káplánnak sem türethetetlen, sem kvalifikálhatatlan eljárásáról szó sem lehet.“

Verekedő szerb legények. Ujvidéken f. hó 9-én a hajnali órákban egy 12-15 legényből álló részeg banda, az őrártatból álló két rendőrt megtámadta s annyira össze-vissza szurkálta, hogy a két szerencsétlen rendőr a városi kórházban gyógykezeltetik. A hős legények elfogatván, a kir. törvényszéknek átadattak.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számának „A színészeti ügye városunkban“ c. cikkében a szerkesztői megjegyzésben e szó helyett „aktuális“, „normális“ lett tévedésből szedve, mit ezennel helyreigazítunk.

Hímen. Schulhof Laura kisasszonyt, Weisz Jakab budapesti kereskedő leányát, eljegyezte Stein Bernát Jankovácól. — Siffer Béla zombori m. kir. adótsízt eljegyezte öz. Megyery Jánosné asszony leányát, Etelkát. — Pencz Adám Gara község jegyzője e hó 10-én esküdtök örök hűséget Kazal Irmának Bajján.

Dr. Wislocki Henrik tanárt és belmunkatársunkat, irodalmi működésének elismerésül, a németországi írói egylet f. hó 9-én tartott választmányi gyűlésén, külföldi tagnak választotta.

Eljárás a községi tisztviselők választásánál. A belügyminiszter egy konkrét esetben, a községi képviselői választásokra vonatkozólag a következő elvi jelentőségű határozatot hozta: Ha valamely községi tisztviselői állásra kijelölt három egyén közül kettő a választási eljárás megkezdése előtt mindjárt visszalép, akkor újabb tisztújítás ejtendő meg. A bács megyei törvényhatósági bizottság a kolluthi jegyző-választást azért semmisítette meg, mert az egyik jelöltnek, Lovász esonoplyai aljegyzőnek, akkor, midőn visszalépett, már megvolt az abszolút többsége s ennek dacára Zimmermann ottani aljegyző mondatott ki megválasztottnak. Érdekkel várjuk a belügyminiszter erre vonatkozó esetleges határozatát is.

Halálozás. Öz. Barbulovits szül. Demetrovits Mária e hó 11-én elhunyt 68 éves korában. Az elhunyt előkelő zombori rokonsága siratja, köztük dr. Sztójkovits Péter és neje.

A tiszteletbeli megyei tisztviselők jogai és köteleességei. A törvényhatóságokról szóló 1886. évi XXI. t. c. 57. §. 9. pontja értelmében a főispán jogosítva van tiszteletbeli tisztviselőket kinevezni. E tisztviselők jogai és köteleességeiről azonban a törvényben seholl említés téve nincsen; érdekesnek tartjuk erre vonatkozólag egy közigazgatási tekintély véleményét a M. K. után e lapok hasábjain is ismertetni. A kérdés ez: 1. tisztb. tisztviselő ellen van-e fegyelmi eljárásnak helye? 2. tisztb. tisztviselőnek joga van-e különös megbízás nélkül hivatali teendőt végezni? 3. tisztb. tisztviselő köteles-e szolgáltatásra való felhívásnak eleget tenni? — Megjegyezzük, hogy nem az olyan tisztb. tisztviselők értendők, akik különben ténylegesek is, mint p. o. egy szolgabíró kinevezetetik tisztb. főszolgabíróvá, hanem az olyanok, kik különben semmiféle hivatali kötelekben sem állanak és mégis tisztb. tisztviselővé nevezettek ki. — Általánosságban előrebocsátva azt, hogy a tiszteletbeli tisztviselőket a főispán az 1886. XXI. t. c. 57. §. g) pontja értelmében „a mutatkozó szükséghez képest“ nevezi ki, következőleg a tiszteletbeliség nem pusztán kitüntetésnek, hanem egyúttal az illető hivatal teendőivel — a szükség mérve szerint — megbízásnak tekintendő, hogy továbbá a tiszteletbeli tisztviselőnek tényleges működése vagy működési kötelezettsége a dolog természete szerint az illetékes felsőbb hatóság felhívásától vagy utasításától feltételeztetik: véleményünk a felvetett konkrét kérdésekre a következő: 1. A tiszteletbeli tisztviselő mulasztásaiért, különösen hivatalos minőségükben elkövetett vétségükért ép úgy felelősség alá esnek, mint a rendes tisztviselők. 2. A tiszteletbeli tisztviselőnek nincs joga különös megbízás nélkül hivatali teendőket végezni, miután a tiszteletbeliség magában véve csak a lehetőséget adja meg arra nevezve, hogy az illető felsőbbségének megbízásából s az által megjelölt hatáskörben rendes hivatali teendőket teljesíthessen. 3. A fentiekből következik, hogy a tiszteletbeli tisztviselő az illetékes felsőbbség részéről jövő s a tényleges szolgáltatásra irányuló felhívásnak minden ellenvetés nélkül eleget tenni köteles. Végül a tiszteletbeli tisztviselői állásnak nem pusztán kitüntetészerű jellegéből az is önként következik, hogy a tiszteletbeli tisztviselői cím az illetőtől fegyelmi eljárás alkalmazása nélkül nem vonható.

Hódságh új jegyzője. Hódságh község jegyzőjévé Szendy István, eddigi helyettes választott meg egyhangulag.

Férflak disze eltörölve. Brankovits György szerb patriárka indítványára a karlócai szinodus elhatározta, hogy a szerb theologusoknak többé nem szabad viselni sem bajuszt, sem szakállt.

Megszűnt száj- és körömfájás. A hatósági állatorvosnak előterjesztése alapján Baracska községében, úgy az ehhez tartozó gyurityi pusztán, továbbá Rigyica és Sándor községekben a szarvasmarhák és sertések között járványosan uralkodott száj- és körömfájás megszűnván, azok a zárlat alól feloldatnak.

A „Zasztava“ tulajdonjoga. 1891. évi január 1-től (ő-naptár szerint) a magyarországi szerb radikális párt fogja átvenni olyformán, hogy az eddigi tulajdonosnak 3 éven át fizet 3000 forintot, azután pedig évenként 1500 forintot mindaddig, míg a „Zasztava“ értéke 25,000 forintig ki nem leend fizetve.

Bulkesziek öröme. A tervben levő, újvidéki zombori helyi érdekű vasut traceirozási munkálatai már folyamatban vannak, mint levelezőnk írja. Azt az örömet azonban, hogy már egy év múlva vasutunk utazhatunk Bulkeszről Zomborba, — ma még korainak tartjuk.

Szerencsétlen lakodalmas. Mihalek Mihály helybeli cserpező f. hó 11-én éjjel Mihelits Péter szállójából, ahol lakodalom volt, eltávozott s mire a többi lakodalmas nép is haza félt ment, már Mihalekot a kórháznál halva találták.

Műt átvétele. Prigl-Szt Iván község főúteáján keresztül vonuló és a vasuti állomáshoz vezető műt e hó 10-én lett átvéve. Jelenvoltak a megye törvényhatósága részéről: Schmausz Endre alispán, Hoffmann F. kir. főmérnök és Jeney M. kir. mérnök, valamint Gräber Ferenc és Rauschenberger Adolf megyei bizottsági tagok; nemkülönben Ribiczey Béla járási főszolgabíró, Prigl-Szt-Iván község elöljárósága és több községi képviselő, ugy Roheim Károly vállalkozó. A műt helyesen építettek és a célnak megfelelően találtattak. Bár csak nemsokára az apatin-szt-iváni ut is kiköveztetnék. Bizunk az intéző körök jó akaratában és hisszük, hogy régi kívánságunknak — nemesak a miénknek, hanem az egész közép Bácska kívánságának is — elég lesz téve. — r — s.

Okirathamisítással vádolt cseléd kö-röse. A szabadkai kir. törvényszék zentai illetőségű Kalmár Istvánné szül. Kecskeméti Kovács Veronát körözi s felhívja a hatóságokat, hogy nevezett feltalálás esetén a legközelebbi kir. ügyészhez kisérik.

Lokon hágyujtogatás történt. A tulajdonos mindene odagett, noha a szándékos gyujtogatást nagyon valószínűvé tette a bírói vizsgálat — a tettes még se került kézre.

Kovil-Szent-Ivánon egy veszett kutya Gräzer parasztagazda nejt megharapta.

Titelen a három leghíresebb naplopót, névszerint Ocsaj Miska és Pált, továbbá Sztrajunics Émit boszúból megbícskálták.

Oszi poezis. Katymári levelezőnkől vesszük a következő sorokat: A múltal kezdem, a mely már némileg a feledékenységnek adatott át. Ott kezdem, midőn még a nyári szellő enyeleget játszadozott az anyaföld haragoszöld-színű felőlőjével, midőn a szorgalmas gazda fáradozását szép reményekkel kecsgettette a természet egyik remekműve, s midőn az oekonomista is oly esztendőről mert álmodozni a minő kettőt egy évszázad nem szül. Azóta már régen elhangzott az aratók kellemes melodikus danája, melyeknek szivigható harmóniáját most már csak az emlékezet képes echó képen az egyes kedélyekben fölleveníteni. Elmúlt a szüret is, melynek már savanyú nectárját kóstolgatjuk egészen a jókedv. Elmúlt a gólya madár egyhangú kepelése s a fecske sem gyönyörködteti már a hajnali szunnyadót vig eszegetésével. A vetemények eltaraktattak s költöző madaraink bucsut vőnek e mostoha hazától s egy jobb hazába vándorolának, hol rájuk fejedelmi lakoma vár. Nagyon fordult velünk a világ. A nap sugarait részsít veti a földre s éltető erejékből sokat veszítenek; a nyári szellő, melynek „szalon puszija“ oly játékonvan hatott a munkás izzadt homlokára, hideg, esipős szellő változott át. A föld is könnyű tarka kosztimje helyett, melylyel a szűz természet ruházta föl, hermelin színű téli köpenybe készült burkolódnai. Egy szóval itt az ősz, melynek hideg szele metszően reptel a letarolt réteken keresztül. A természet kihálni készült. Nem is haborgatja azt senki halála óráján. Legfeljebb itt-ott egy elkésett szántóvető dudol vagy fityörész egy egy nótát, melyet a szellő kavarodott levegő mérgesen ragad magával a távoli messzeségbe. Beköszöntött azon idő, midőn a gazda fáradságos munkáját a pihenés váltja fel s midőn magáé teszi ezen szép magyar közmondást „Munka után édes a nyugalom“. Méhészeink a legjobb esztendőről fantáziáltak. Az első méhésztret az ugynevezett akácmezé még a kezdő méhészeket is teljesen kielégítette, fájdalom azonban, hogy méhészeinknek ezen kecsgettő szép reményeit a későbbi idővel járó keserű csalódás teljesen megsemmisítte. Nem is csoda. Husz héten keresztül ugy szólnán szomjuhozott földünk. A harmat sem ért sokat, miután a nyári forró szél, melyben az idén igen bővelkedtünk, annak éltető hatását nagy mértékben megakadályozta. A harmattól a növényzet egy rövid időre feléledt ugyan, de a forró szirokók még rövidebb idő alatt tévé annak áldó hatását tönkre. A mezei tarka virágesoport lekonyult fölve hímblóldozott a föld fölött hullámtalan tova nyargaló szélben, s kelyheiket zárva tarták, mely körül a kis munkás gazda hiába zümmögött és kopogtatott beboesátásért. Az egész mézőelő idő julius havától kezdve csupán tikkasztó hőséget és szelet rejtett magában, melyek méhállományainkat teljesen tönkre tévék ugy annyira, hogy a legelső anyakaptárak lakóinak csaknem kétharmadát veszítették el. Az idej rajok legnagyobb része elpusztult s ferges sonkolyt hagyva maga után. Minden méhészgazda örülhet, ha a sokból egy-két kaptár méhet a jövőre e mézédés ipar tova fejlesztésére megmenthet. Ily jövőt rejtett magában ez idej esztendő.

Sztanicsról írják: F. hó 11-én éjjeli 3-4 óra között a sztanicsi közönséget borzasztó puffogatás verte fel álmaiból. Mintegy 10 puskalövés után három moszár-ágyú dörgés következett, melytől a legmélyebben alvó gyermekek álmat is elriasztotta. Ezen éjjeli zene-bonának okát csak reggel tudtuk meg, hogy t. i. Rendl Márton érdemes polgártársunknak volt nevenapja, s a kisbírói kar hivatalos buzgalommal és hivatalos puskaporról iparkodott megünnepelni a nagy napot. Virradóra a moszár-ágyukat az uradalmi pince ajtaja előtt helyezték el, s itt újra tisztelegtek a pincében mulató névnaposnak. Hogy ilyen eljárásnak van-e helye akkor, midőn Ófelsége legmagasabb nevenapján és Szt. István napján egy puskalövést sem tesznek németjeink: azt itélje meg az olvasó, a hatóság pedig intézkedjék, hogy névnapok miatt a békés polgárok éjjeli nyugalma ne zavartassék.

Nincs filoxera! De csak Apatinban és Doroszlón nincs, hol azonban Heinrich István borászati vándortanító a filloxera helyett egy más szőlőpusztító rovar, „peronospora viticola“-t talált. Jelzett községek a megfelelő óvintézkedések megtételére utasítatnak.

Az „Orosz cár“ eladva. Trogmayer Gyula, megyénkbeli törekvő tűzfecskendő gyáros, megvette Ujvidéken az „Orosz cár“ nevű házat, mely tejedelmességénél fogva tökéletesen meg fog felelni céljának. A derek fiatal iparos egyesíteni fogja ez alkalommal a városban több helyen volt műhelyeit s azért az épület át-alakításán serényen dolgoznak.

Hajózás. A Dunagőzhajózási társaság személy hajói november hó 15-étől kezdve Futtak állomást nem fogják érinteni.

Csődők. A szabadkai kir. törvényszék részéről közzé tétetik, hogy néhai Kohn Miksa szabadkai hej. kereskedő hagyatékához tartozó bárhol található ingó és ingatlan javaira a csőd megnyitattott. Csődbiztosul dr. Bányai Miksa törvényszéki bíró, tőmegmondokul dr. Körtvélyessy Mór, helyettesül dr. Vécsei Emil ügyvédek nevezettek ki. — A szabadkai törvszék részéről közzé tétetik, hogy Schaffer Samu szabadkai bejegyzett kereskedő ellen annak bárhol található ingó és ingatlan javaira a csőd megnyitattott. Csődbiztosul dr. Bányai Miksa törvényszéki bíró, tőmegmondokul dr. Szilassi Fülöp, helyettesül dr. Bíró Károly ügyvédek nevezettek ki.

Városi ügyek.

A jegyzői bizottság e hó 10-én d. u. 1/2 4 órakor tartott ülésében tárgyalta a kegyuri szabályrendeletet. Az 1. §-nál, mely a plébános javadalmáról intézkedik, melyet a kiküldött választmány olyképp szövegezett, hogy a plébános javadalom nagysága minden íresded után új megállapítás tárgyát képezze, a bizottság Ast Nándor indítványára egyhangulag oly szövegezést fogadott el, melyben a javadalom részletesen sorolatték fel és csakis a készpénzfizetés megállapítása fog esetről esetre történni. — A város kegyuri jogainak külső elismerés-képen a kegyuri bizottság a vagyonkezelésről a törvényhatósági bizottságnak évenként számadási kivonatot lesz köteles előterjeszteni. Végül elnököl polgármester indítványára egy új szakasz felvétele iránt is tett a bizottság javaslatot, t. i. hogy kimondassék, miszerint a kegyuri bizottság határozatai, melyek törzsvagyonszerzés vagy elidegenítés, kölcsönzések, állásszervezés stbre vonatkoznak, mindenkor egyházmegyei hatósági jóváhagyást igényelnek. — Vitát keltett még azon indítvány, miszerint közzéadásra kerüljön a pénzkészletnek jelzálog-kölesőre való adása szüntetések be és helyette a pénzek papirokban legyenek elhelyezendők. A bizottság többsége azonban az eredeti szöveget fogadta el.

Az árvtárban már évek óta, részben még e század eleje óta kezelt és uratlanokká vált tőkék részben a caducitás és elévülés jogcímén a város javára fognak bírói uton beszavaztatni, részben bírói letétbe helyeztetni.

Komédia.

Hogy mily nagy művész Egyri Kálmán, azt legjobban azzal bizonyította be, hogy még oly polizeiwidrig ostobaságban, minő Degré „Rendkívüli előadás“ című darabja, teljes sikert, általános tetszést és impozáns tün-tetést tudott elérni a szépen telt háztól, a helyett, hogy a közönség a darab örültségén felbőszülve, ezt kifütyülte volna, amire bizony rászolgált.

A jutalomjáték teljes és szép eredménye — mert a „Tündérlak Magyarhonban“ c. népszínműben még zajosabb volt Egyri sikere — azt bizonyítja, amit — bevalljuk — nem mertünk remélni, hogy a közönségben még mindig van érzék az igazi tehetség felismerésére és méltánylására. A darabok ügyetlen megválasztása igazi istenkísértés volt, és mi nem hittük volna, hogy ilyen szépen megtejjék a ház. Annál kellemesebb volt a csalódás. Egyri fényes tehetségét a fővárosi sajtó annyiszor méltányolta már, a míg ő a népszínház egyik támasza volt, hogy reánk csak annak konstatalása tartozik, hogy nem hanyatlott azóta. És népszínműelőadásainknak amugy is nagyfokú élvezetes voltakának fényes egén csak egy felhőskét tudunk észrevenni, ez a repertoire avult volt. A népszínművek mind még a königrázi csata előtt voltak fiatalok. Meg aztán, ha már klasszifikálni akarnak, Isten neki, nevezék el a Falurosztát legújabb népszínműnek, Francillont és Clemenceaut erkölcsnemesítő olvasmányoknak, csak azt ne hirdessék, hogy „Rendkívüli előadás“ Degré „kitűnő“ vigjátéka! Hiszen azért, hogy mi lépés megyünk egyszer kétszer, idővel mégis csak rájövünk az izléstelenségre.

Fromont és Risler botrányos előadása eszünkbe juttatja annak az elíteltnek a mondatát, aki, midőn a vesztőhelyre vitték, gorbombáskodott a hóhérral, és azon figyelmeztetésre, hogy minek sérti meg a hóhért, azt felelte: „lát, ha majd megharagszik, legfőlebb nem akaszt föl!“ — Az igazgatóság azt tartja, hogy nekünk föltállhat, amit akar, mert ha éppen megharagszik a publikum, akkor sem tehet egyebet, mint amit most, hogy t. i. íresen hagyja a színházat.

Ezen a kétségbeesett elíteltől vett filozofia talán még sem lesz a leginkább célszerű. És újból azt ajánljuk, hogy aki nem tud arabusul, azt ne beszéltesse arabusul, amit addig mondunk, amig több arra a konkluzióra kell jutnunk, hogy talán még jobb lett volna, hogyha, aki nem tud „igazgatón“, nem ment volna „igazgatón!“ Eddigi kísérleteiből, melyeket mind a közönség rovására tett meg, meggyőződhetett a rendezőség, hogy Vidára nem szabad szenvedélyes drámai szerepet osztani, mert az egyéniségének meg nem felel, minden tanulmánya, eddigi szereplése, de szerepköre is más térre, az énekesnő szerepkörére utasítja, azt onnan elvenni nem szabad. De a böles vezetők ezt be nem akarják látni, haem derire-horura kineznek bennünket, a színésznot, de még saját kasszájukat is, az ilyen szereposztással. Hiszen ha nincs drámai szende, a kire ezt bizni lehetne, pedig a jelen esetben lehetett volna a szereposztás ez: Claire — Cserna, Desirée — Kiss Ilona, de ha nem is lehetne, hát mért éppen Vidára és mért nem Prager Zsuzsira vagy Szöllösy Ilonára osztják az olyan szerepet, ahol sok játék és pathe-tikus szavaltat szükséges. Hiszen Vida, amilyen kitűnő Szaffi, olyan gyenge Claire és mi nem értjük őt sem, hogy minek hagyja magát az ilyenekkel blamirozni, mikor a szerződésben benne van, hogy csak egyénisé-

A magyar kereskedelmi társaság létesítésére szükséges tőke legnagyobb részben már jegyezve van. A legnagyobb alírók: A magyar ált. hitelbank 85,000 frttal (50,000 frt saját számlájára, 20,000 frt a fiunei petroleumfinomító, 15,000 frt a rizshántoló gyár részéről), a leszámítólóbank 75,000 frttal, a hazai takarékpénztár 50,000 frttal, a pesti magy. keresk. bank 50,000 frttal, a Ganz-féle gyár 25,000 frttal, az Adria tengeri hajózási vállalat 20,000 forinttal, a rimamurányi vasgyár 20,000 forinttal, az iparbank 19,000 forinttal, a Dreher-féle sörfőző 30,000 forinttal, Saxlehner 25,000 frttal, Haggemacher 10,000 frttal, Stummer báró 15,000 frttal, Kohner fiai 20,000 forinttal, Weisz B. és M. 20,000 frttal, Deutsch J. és fia 30,000 frttal, Csekonic gróf 10,000 frttal, Károlyi Sándor gróf 5000 frttal, Engel M. Fiumében 25,000 frttal, Leipziger W. 6000 frttal, Heinrich Ferenc 2000 frttal, Neumann Frigyes 3000 frttal. Maga a kormány 100,000 frtot jegyez. Ezideig közel egy millió van együtt, s miután a tőke 1.250,000 frtban van tudvalevőleg megállapítva, a vállalat létrejövetele kétségtelen. A bank a jövő hónap folyamán alakul meg. A vezérigazgató hír szerint Stockinger báró bombayi főkonzul lesz.

Gabonaüzlet.

November hó 13-án.

A beállt kedvezőtlen időjárás a közlekedő utakat használhatatlanná tette, miáltal a hozatal a minimumra redukálódott, a kereslet ellenben tartósan kedvező maradt. Szilárd irányzat mellett árunk ismét emelkedtek. Takarmány árunknál további árfelvétel várható.

Árunk:

Buza	7.40—7.60
Zab	6.50—6.60
Arpa	6.00—6.20
Bab	7.00—7.50
Vadrepce	5.50—6.00
Tengeri	5.25—5.50

Szerkesztői üzenetek.

P. László Ujvidék. Meltóztassék ez irányban dr. M. urhoz fordulni.

B. Mihály Ujvidék. Nagyon korán tetszett küldeni.

B. G. Csantavér. A vers alkalomilag jön.

T. Gyula Ujvidék. De bizony reklám ez kérem s nem „helyreigazítás.”

Sz. Gy. Ujvidék. Levél megy.

J. J. Szeghegy. Csak tessék írni, a többi a mi gondunk.

Ns-Milities. Sima! ilyen magasan röpködsz?

G. Sz. Bulkesz. Tetszik miatt ez alkalommal kimaradt egy része; kérem ne ilyen hosszú lere eresztve, különben szívesen látjuk.

Naptár.

November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
14 Pént.	Serapion	Levin	2 Acindyn.
15 Szom.	Lipót	Lipót	3 Acepsum
16 Vas.	E 25 Edmund	E 24 Othm.	4 G 24 J. a.
17 Hétfő	Gergely	Hugó	5 Gallus, E.
18 Kedd	Eugen	Ottó, Géza	6 Pál pk.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR,

HIRDETÉSEK.

3784 sz.

1890.

Árverési hirdetmény.

Közírté tétetik, hogy a községi csárda **f. évi november hó 25-ik napján d. e. 10 órakor** Ó-Kanizsa községében 1891. évi január hó 1-5 napjától 1892. évi december hó 31-ik napjáig terjedő időre, vagyis két egymástán következő évre évi 200 frt kiáltási árban árverés útján bérbe fog adni a következő feltételek mellett: bérlet köteles a bérösszeget évenként előzetesen Ó-Kanizsa község házépítési-rába fizetni; az évi bérösszegnek megfelelően fél évi bérösszeg erejéig óvadékot készpénzben letenni, mely óvadéka az utolsó fél évi bérleti összegbe lesz beszámítandó; bérletből folyó összes költségek és bélyegilletékek bérlet terhelik; bérlet szándékozik az árverés megkezdése előtt a kiáltási ár 10%-át bánompénzzel letenni kötelesek.

Ó-Kanizsán, 1890. évi október hó 31-én.

Mihály Sándor,

közs. jegyző.

Nagy István,

közs. bíró.

7290. sz.

1890. kig.

Az apatini járás főszolgabírája.

Pályázat.

Prigl.-Szt.-Iván községében rendszeresítve levő községi szülész női állásra ezennel pályázat nyitattik s pályázni kívánók felhívattak, hogy kérvényeiket bezárólag **folyó évi november hó 27-ig** ezen szolgabíróságnál nyújtsák be.

Javadalmazás: évi 60 frt készpénz s minden szülési eset utáni segédkezésért 1 frt.

Apatin, 1890. évi november hó 9.

Ribiczey Béla,

főszolgabíró.

3—1

9402. szám.

kig. 1890.

Pályázat.

A zentai járáshoz tartozó Ó Kanizsa községben egy 400 frt és egy 350 frttal javadalmazott irnoki állásra ezennel pályázat nyitattik; felhívattak a pályázni szándékozik, hogy kérvényeiket a megyei 6-ik ex 1887. sz. alkotott szabályrendelet 9. § a értelmében felszerelt alulírt főszolgabírónál **f. évi november hó 25-ig** nyújtsák be, a választás határpapja későbbben fog ki-tűzteni.

Zentán, 1890. évi november hó 1-én.

Matkovits Lajos,

főszolgabíró.

3—2

Lakás változtatás.

Tisztelettel alulírott értesitem a n. é. közönséget, hogy rendelő intézetemet a Basa-utcába a gimnázium mellett helyeztem át és d. e. 9—12-ig és d. u. 2—4-ig rendelek a következő bajok ellen:

I. **Száj- és fogműtéteket** végeznek, nevezetesen: **foghúzást és fogtöréseket fájdalom nélkül, kitűnő műszerekkel és anyaggal.** Egyes műfogakat, valamint egész fogsorokat a szájüregbe alkalmazok, úgy hogy a valódi fogaktól meg nem különböztethetők és azok működését teljesen pótolják.

II. **Torok- és gégebajokat, a legszilósabbakat** is u. m. difteritist és torokgyíkot szakavatott és hatékony eljárással, ha kell, **műtét** után, mely sok esetben életmentőleg hat.

III. **Fül- és szembántalmakat** u. m. **hallási és látási zavarokat, mindennemű gyuladást, szürke hályogot** és minden e szakokba vágó műtétet végrehajtok.

Bátorkodom még megjegyezni, hogy készült-segemet az orvosi tudomány mai színvonalára törekedtem emelni és gazdag **tapasztalatokkal** és nagy **műszertárral** rendelkezvén, alapos és megbízható orvosi segélyt és tanácsot nyújthatok.

Dr. Szabó Sándor,

specialista orvos.

2—2

7893. sz.

kig. 1890.

Pályázat.

Kiszás községében megírt s 360 frttal javadalmazott irnoki állásra pályázatot nyitok s választási határpapul f. évi december hó első napjának d. e. 11 órájára tűztek ki.

Felhívattak a pályázni kívánók, hogy képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **f. évi november hó 25-ig** alulírott nál nyújtsák be. Kelt Ujvidéken, 1890. évi november hó 1-én.

Kolozsváry Sándor,

főszolgabíró.

3—3

A felséges királyi család kedvenc itala.

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

a t. közönség figyelmébe ajánlatik mint a létező legkittünőbb savanyúviz,

kitűnő borviz.

Nagyhatású gyógyital a légzési-, emésztési- és vizezőszervek hurutos bántalmainál, általában mindazon esetekben, melyeknél orvosi rendelet szerint **SAVANYÚVIZ** használandó.

Magyarországi főraktár:

Bauer Lajos és testvére,
Budapest, V. Arany-János utca 9.

Kapható a zombori kerületi raktárban **id. Goldfahn Lipótnál**, aranygerenda-utca 50. sz. Azonkívül **Gallé Emil** gyógyszer-tárában, **Falcione Gusztáv**, **Heindlhofer Róbert**, **Czvetkovits Koszta** és **Gromilovits N.** uraknál Zomborban.

A felséges királyi család kedvenc itala.

6046. szám.

kig. 1890.

Pályázat.

Prigl.-Szt.-Iván községében leköszönés folytán üresedésbe jött községi irnoki állásra, melylyel szabad lakoson kívül 300 frt készpénz fizetés van egybekötve, ezennel pályázat nyitattik.

Felhívattak a pályázni kívánók, hogy a német nyelv bírást is igazoló okmányokkal és a 6/közgy. 1887. számú megyei szabályrendelet 9. § a értelmében felszerelt kérvényeiket bezárólag **f. évi november hó 27-ig** ezen szolgabíróságnál nyújtsák be.

Apatin, 1890. évi november hó 9.

Ribiczey Béla,

főszolgabíró.

3—1

3664. sz.

kig. 1890.

Pályázat.

Béreg községben megírt s évi 300 frttal javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázat nyitattik.

A megyei 6/közgy. 1887. sz. szabályrendelet 9. §-ában előírt minősítést igazoló okmány-nyal ellátott kérvény a szolgabírósághoz **f. évi november hó 20-ig** terjesztendő be.

Baja, 1890. október 31.

Főszolgabíró ur szabadságon

Lánczkor Antal,

szolgabíró.

2—2

343. szám.

1890.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közírté teszi, hogy a tek. zombori kir. járásbíró 8710/p. 1890. sz. végzése által Majszyk Szima ó szivaci lakos javára Mirity Szuvajdits Mladen s társai ó szivaci lakosok ellen 30 frt perköltség és eddig összesen 31 frt 86 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 349 forintra becsült butor- és gabonaművekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 10034/1890. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Ó-Szivac községében leendő eszközökre **1890. évi november hó 27-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűztek és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1890. évi november hó 11-én.

Styrum,

kir. bír. végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közírté teszi, hogy Andrasits Józsa szántai lakos végrehajthatónak Jaksits Iván és Jaksits Jánia szántai lakos végrehajtható elleni 64 forint tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (az apatini kir. járásbíró-ság) területén lévő, Szóna községben fekvő, a szántai 898. sz. tjkvben Jaksits Katalin, Jaksits Iván, Jaksits Jánia kiskoru és Jaksits Béla kiskoru nevűn irt 1 sor 314. számú ház és beltelekből álló ingatlanra 300 frt megállapított kikiáltási árban, az ezen ház- és beltelket terhelő özvegy Jaksits szül. Matiu Róza javára bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jognak fenntartása mellett az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **1891. évi január hó 15-ik napján délelőtti 10 órakor** Szóna községben a község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 30 forintot készpénzben, vagy az 1881-ik LX-ik törvényeikk 42. §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezé-hez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezé-zéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgá-áltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi október hó 11-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Ráics Lyubomir,

kir. trvszéki bíró.

12676. sz.

tkvi 1890.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közírté teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajthatónak Weigand József végrehajtható elleni 125 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehaj- tási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró-ság) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 6565. sz. tjkvben A. † alatt foglalt Weigand József nevén álló, 669 frt becsértékű, 14126/a hr. sz. 3 hold 353/6 □ öl szántóföldre az árverést 500 frt utóajánlati összegben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **1890. évi november hó 27-ik napján délutáni 3 órakor** ezen kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényeikk 42-ik §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában ki- jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezé-hez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezé-zéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgá-áltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi október hó 22-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sztojkovits György,

kir. trvszéki bíró.